

Stewardshipbeleid van Ahold Delhaize Pensioen

Ahold Delhaize Pensioen (ADP) beheert en belegt het geld van de deelnemers. Onze deelnemers mogen verwachten dat ADP zich opstelt als een betrokken en verantwoord belegger. Om pensioenfondsen te helpen hieraan te voldoen, heeft Eumedion de Nederlandse Stewardship Code opgesteld. ADP is lid van Eumedion. In deze code wordt uitgelegd op welke wijze ADP kan voldoen aan de verantwoordelijkheden van een verantwoord aandeelhouder. Dit draagt bij aan de langetermijnwaardecreatie door Nederlandse ondernemingen waarin het ADP belegt en daarmee op het rendement van zijn beleggingen. Daarnaast biedt de code aan ADP de mogelijkheid om verantwoording af te leggen aan zijn deelnemers over de wijze waarop ADP gebruik heeft gemaakt van zijn aandeelhoudersrechten.

Eumedion

Eumedion behartigt de belangen van institutionele beleggers op het terrein van *corporate governance* en duurzaamheid. Eumedion zet zich zowel in voor de bevordering van goed ondernemingsbestuur en duurzaamheidsbeleid bij Nederlandse beursvennootschappen als voor de bevordering van betrokken en verantwoord aandeelhouderschap bij haar deelnemers, zoals ADP.

Wat betekent . . .

Corporate governance gaat over goed bestuur van beursgenoteerde bedrijven en het toezicht daarop. Het regelt verhoudingen tussen bestuurders, commissarissen en aandeelhouders. De overheid heeft wetten opgesteld voor goed en eerlijk bestuur van bedrijven.

Stewardshipbeleid

De code schrijft voor dat ADP een stewardshipbeleid heeft waarin wordt beschreven hoe ADP dit beleid richting Nederlandse ondernemingen uitvoert.

Wat betekent ...

Stewardship kan worden vertaald als rentmeesterschap, wat neerkomt op het goed en zorgvuldig beheren van andermans vermogen.

Hieronder lees je over welke activiteiten ADP onderneemt om ervoor te zorgen dat ADP terecht kan zeggen dat het een verantwoord en betrokken belegger is. Dit houdt in dat ADP (Nederlandse) ondernemingen monitort ten aanzien van materiële aangelegenheden zoals strategie, duurzaamheid en corporate governance, stemt op aandeelhoudersvergaderingen, daar waar noodzakelijk de dialoog aangaat met de leiding van ondernemingen, en hierover rapporteert op de website en/of in het jaarverslag. De focus van ADP is hierbij gericht op de lange termijn en de toename van de waarde van een onderneming.

Het stewardshipbeleid vind je op de website ADP. Jaarlijks wordt gecontroleerd of het beleid nog actueel is en wordt de samenhang met andere initiatieven op het gebied van verantwoord beleggen beoordeeld. Bij grote wijzigingen kan het document tussentijds aangepast worden.

Reikwijdte van het stewardshipbeleid

ADP belegt wereldwijd in aandelen en obligaties, maar doet dat niet zelf. Daarvoor maakt ADP gebruik van externe vermogensbeheerders. Het stewardshipbeleid gaat over ondernemingen, waarin ADP belegt door middel van aandelen. Bedrijven of landen waaraan ADP leningen verstrekt vallen vooralsnog niet onder het stewardshipbeleid, maar kunnen in de toekomst wel worden toegevoegd aan het engagementbeleid.

Monitoren van Nederlandse beursvennootschappen

ADP vereist van zijn fiduciair manager dat deze toezicht houdt op de Nederlandse en internationale beursgenoteerde ondernemingen waarin door ADP belegd wordt. Dit toezicht richt zich in eerste instantie op het naleven van Global Compact Principles van de Verenigde Naties.

De fiduciair manager zal daarnaast aan de hand van ESG-scores andere materiële aangelegenheden, waaronder in ieder geval de strategie, het bedrijfsmodel, de kapitaalstructuur, de corporate governance en de maatschappelijke en milieutechnische impact van een onderneming beoordelen.

Het betreft zaken die naar verwachting een significant effect hebben op het vermogen van de vennootschap om op lange termijn waarde te creëren. Deze ESG-scores kunnen aanleiding zijn voor ADP om een dialoog aan te gaan of om ondernemingen uit te sluiten.

Uitsluitingen

ADP sluit ondernemingen in de beleggingsportefeuille uit vanwege:

- Controversiële wapens
ADP belegt niet in ondernemingen die direct, of door een eigendom van meer dan 50% van een dochteronderneming, betrokken zijn bij de productie, het gebruik, het overdragen of aanleggen van voorraden van 'tegen personen gerichte mijnen of clusterbommen'.
- UN Global Compact
In lijn met Koninklijke Ahold Delhaize N.V., ondertekenaar van UN Global Compact, streeft ADP ook na dat zijn beleggingen de principes van dit initiatief respecteren. Waar ondernemingen duidelijk en op grove wijze de principes van de UN Global Compact schenden, sluit ADP deze ondernemingen uit van zijn beleggingsportefeuille. De UN Global Compact is een initiatief van de VN voor de ontwikkeling en toepassing van universele principes rondom mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en corruptiebestrijding.
- Tabak
Het uitsluiten van tabaksproducenten en hun leveranciers is in lijn met de WHO richtlijn over tabak, UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor Multinationale ondernemingen en UN PRI aanbevelingen. ADP sluit ondernemingen uit die minimaal 50% van de omzet uit productie of distributie van tabak halen.
- Kolen, teerzanden, schalieolie en -gas en arctische olie- en gasboringen
In lijn met de klimaatovertuigingen sluit ADP ondernemingen uit die meer dan 5% van hun omzet halen uit de winning van of energieproductie uit thermische steenkolen. Ook sluit ADP ondernemingen uit die meer dan 5% van hun omzet halen uit de winning van olie uit teerzanden, schalieolie en -gas en Arctische olie en gas. ADP wil tegelijkertijd ruimte behouden voor bedrijven die de energietransitie willen en kunnen maken, en hanteert daarom deze omzetgrens van 5%. Inkomsten uit kolenhandel en transport worden vanwege databeperkingen vooralsnog niet meegenomen in deze berekening.
- Staatsbedrijven van hoogerisicoland
ADP sluit staatsbedrijven (> 50% eigendom van de staat) uit, wanneer het desbetreffende land op de uitsluitingslijst staat. ADP sluit landen op voorhand uit van belegging, wanneer aannemelijk is dat:
 - Er een schending is van het non-proliferatieverdrag;
 - Machthebbers op systematische wijze de fundamentele mensenrechten van (hun) burgers op grove wijze schenden;
 - Vanwege een hoge mate van corruptie waardoor toevertrouwde middelen in dergelijke landen niet ten goede komen aan duurzame ontwikkeling van de economische situatie en welvaart van de bevolking;
 - Door de ernst van opgelegde economische sancties de stabiliteit van de waarde van beleggingen in dat land serieus worden bedreigd.
- Goed bestuur (good governance)
ADP belegt niet in ondernemingen die de wettelijke vereisten van goed bestuur (good governance) schenden. Onder goed bestuur vallen vier onderwerpen: 1. Goede managementstructuren, 2. Betrekkingen met werknemers, 3. Beloning van het betrokken personeel en 4. Naleving van de belastingwetgeving. ADP sluit ondernemingen uit wanneer aannemelijk is dat deze een of meer van de vereisten van goed bestuur ernstig schenden.

Het stembeleid

ADP is van mening dat een goede corporate governance een belangrijke basis is voor een stabiele ontwikkeling van een onderneming en het creëren van aandeelhouderswaarde op lange termijn. Daarom stelt ADP de volgende eisen aan corporate governance van ondernemingen waarin wordt belegd:

a) Effectief en evenwichtig leiderschap

Het is de taak van het bestuur van een onderneming ervoor te zorgen dat de onderneming wordt geleid in het belang van alle aandeelhouders. Het bestuur moet eveneens rekening houden met de relatie die de onderneming heeft met verschillende belanghebbenden. ADP is van mening dat alle bestuursleden een fiduciaire taak hebben om een onafhankelijk oordeel te tonen bij het toezicht houden op de zaken van de onderneming namens al zijn aandeelhouders. Een effectief bestuur is op de lange termijn essentieel om de onderneming tot een succes te maken en bestaat uit de juiste combinatie van personen met vaardigheden, competenties, ervaring en een onafhankelijk oordeel passend bij de lange termijn vereisten voor de onderneming.

b) Bescherming van de rechten van de belegger

Het bestuur dient de rechten van aandeelhouders te beschermen. Deze rechten omvatten de bescherming van het economisch belang in de onderneming; het recht te besluiten over belangrijke wijzigingen in de onderneming zoals fusies en overnames in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving. ADP is van mening dat stemrecht in verhouding moet staan tot het economisch belang van aandeelhouders in een onderneming. Het bestuur moet waken voor maatregelen die trachten de uitoefening van stemrecht te beperken, te begrenzen of af te zwakken of het verstrekken van extra rechten aan bepaalde aandeelhouders ten koste van anderen.

c) Beloning in lijn met de bedrijfsdoelstellingen

Het beloningsbeleid versterkt de bedrijfscultuur in plaats van het te ondermijnen. Het bestuur gebruikt het beloningsbeleid om de belangen van het management en aandeelhouders met elkaar in overeenstemming te brengen zodat motiverend gedrag ontstaat wat op de lange termijn de financiële gezondheid van de onderneming bevordert. Belangrijke aspecten van het beloningsbeleid worden ontwikkeld via formele en transparante processen en worden adequaat bekend gemaakt aan en goedgekeurd door aandeelhouders.

d) Transparantie

Ondernemingen moeten ervoor zorgen dat aandeelhouders accurate, relevante en tijdige informatie ontvangen over zaken die impact hebben op de mogelijkheden van een bedrijf om zijn bedrijfsdoelstellingen te realiseren.

De uitvoering van het stembeleid heeft betrekking op de directe aandelen, die op naam staan van ADP en de aandelenbeleggingsfondsen waarin ADP belegt.

Directe aandelen

Het stembeleid houdt rekening met deze uitgangspunten. Qua uitvoering ziet het proces er als volgt uit. De fiduciair manager zal direct de instructies naar ISS sturen, waarbij het door ADP vastgestelde stembeleid bepalend is. ADP heeft aandelen Koninklijke Ahold Delhaize in de beleggingsportefeuille. Ter voorkoming van reputationele problemen is afgesproken dat ADP geen gebruik maakt van het stemrecht op deze aandelen.

Via het Vote Disclosure Systeem, een online tool waarmee per aandeelhoudersvergadering kan worden bekeken hoe is gestemd, kan ADP de uitvoering van het stembeleid volgen. ADP heeft een link naar dit systeem op de ADP-website geplaatst, zodat belangstellenden het stemgedrag van ADP kunnen zien. Hiermee wordt transparantie geboden naar de achterban en andere belangstellenden.

Stembeleid beleggingsfondsen

ADP participeert in een beleggingsfonds van BlackRock. In dat geval staan de aandelen niet op naam

van ons pensioenfonds. Het proces is dan:

- a) Het juridisch eigendom van de onderliggende individuele aandelen is in handen van BlackRock, die vervolgens ook het stemrecht op de aandelen bezit en kan uitoefenen.
- b) Het stembeleid van BlackRock is te lezen op de website van deze vermogensbeheerder.
- c) ADP vindt het belangrijk dat vermogensbeheerders een eigen stembeleid en stemrichtlijnen hebben en daarover rapporteren. ADP ziet erop toe dat het stembeleid van deze vermogensbeheerders in lijn ligt met de ADP-stemprincipes en dat periodiek de resultaten van dit stembeleid aan ADP worden gerapporteerd.

De Nederlandse Corporate Governance Code schrijft pensioenfondsen voor te rapporteren over het gevoerde stembeleid en de uitvoering ervan. De fiduciair manager levert hiervoor de volgende rapportages aan:

- Kwartaal Rapportage Corporate Governance;
- Halfjaar Rapportage Maatschappelijk Verantwoord Beleggen;
- Jaarlijks Verslag Verantwoord en betrokken aandeelhouderschap;

ADP zal deze rapportages gebruiken bij het informeren van de deelnemers via de website.

Uitlenen van aandelen en stemrecht

De code schrijft voor dat pensioenfondsen zich zullen onthouden van hun stemrecht indien hun shortpositie in de betreffende Nederlandse beursvennootschap groter is dan hun longpositie. Voor ADP is deze bepaling niet van toepassing, want ADP staat dit niet toe. Daarnaast leent ADP geen aandelen uit.

Het engagementbeleid

Binnen het verantwoord beleggingsbeleid van ADP is het aangaan van de dialoog (engagement) met ondernemingen een belangrijk instrument. ADP maakt onderscheid tussen twee soorten engagement: normatief engagement en thematisch engagement. Het doel van het normatieve engagement programma is structurele schendingen van internationale normen bij ondernemingen in ADP's beleggingsportefeuille te stoppen of te voorkomen. Het thematische engagementprogramma is gericht op het verhogen van sociale, milieu en governance standaarden in sectoren, ketens of bij individuele ondernemingen die zich in ADP's beleggingsportefeuille bevinden.

Normatief engagement

In het normatieve engagement programma wordt de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden. Dit sluit aan bij het IMVB convenant dat ADP heeft ondertekend. Het onafhankelijk onderzoeksbureau ISS ESG voert de dialoog met deze ondernemingen. De fiduciair manager monitort dit proces en verzorgt de terugkoppeling aan ADP via halfjaarrapportages. Dit engagementprogramma omvat ADP's aandelen- en bedrijfsobligatiesportefeuilles.

Thematisch engagement

Het thematische engagementprogramma van ADP is gericht op het verhogen van sociale, milieu en governance standaarden in sectoren, ketens of bij individuele ondernemingen die zich in het beleggingsuniversum bevinden. Er is dan niet direct sprake van een (mogelijke) normschending, maar er zijn desalniettemin verbeteringen mogelijk op de genoemde onderwerpen.

ADP neemt deel aan drie thema's binnen het thematische engagement programma van de fiduciair manager, die passen bij ADP's MVB beleid en de ESG-thema's klimaat- en voedseloplossingen:

1. **Toegang tot voeding.** Goede en voldoende voeding is van groot belang voor een gezonde samenleving. De Access to Nutrition index is een initiatief dat wereldwijd ondernemingen in de voedingssector rangschikt op basis van hun presentaties op onder andere de thema's "voorkomen van ondervoeding en obesitas" en "verantwoorde marketing richting kinderen". Dit thema sluit direct aan op het thema voedseloplossingen van ADP.

2. **Biodiversiteit.** Dit onderwerp verbindt de thema's klimaat en voedseloplossingen. Het verlies van biodiversiteit bedreigt de gezondheid van ecosystemen op aarde. Deze ecosystemen leveren belangrijke diensten aan onze economie. Denk bijvoorbeeld aan dierlijke bestuiving van voedselgewassen, de natuurlijke zuivering van water en het in stand houden van een vruchtbare bodem voor productie van gewassen. Het wordt steeds duidelijker hoe verlies van biodiversiteit en gezonde ecosystemen bijdraagt aan de snellere verandering van het klimaat.
3. **CO2-reductie.** Het thema CO2-reductie past bij de klimaatovertuigingen van ADP. In het engagement programma CO2-reductie worden gesprekken met ondernemingen gevoerd over de gevolgen van een te hoge CO2- uitstoot en de risico's die dat met zich mee brengt, maar ook over de kansen die de transitie naar duurzame energiebronnen zal bieden. Het gesprek richt zich op de strategie die ondernemingen kiezen, maar zal zich ook richten op de mate in hoeverre ze zijn voorbereid op veranderingen die in diverse klimaatscenario's worden geschetst.

Binnen het thematische engagementprogramma gaat ADP de dialoog aan met zowel beursgenoteerde ondernemingen in aandelenportefeuille als in de bedrijfsobligatieportefeuille.

Dutch Engagement Network

In het kader van thematisch engagement is ADP sinds juli 2021 aangesloten bij het Dutch Engagement Network (DEN). DEN is een Nederlands engagement initiatief, opgezet door de bedrijfstakpensioenfondsen voor de Detailhandel en Horeca & Catering. Het initiatief is opgezet om de engagementactiviteiten van gelijkgestemde Nederlandse pensioenfondsen te bundelen en te concentreren om zodoende op efficiënte wijze de slagkracht van hun engagement te vergroten.

DEN richt zich op additionele specifieke thema's die passen bij de focus SDG's gekozen door de aangesloten pensioenfondsen: Klimaat en Duurzame Productie en Consumptie.

De huidige thema's van DEN zijn a) water in de toeleveringsketen en b) afval & circulaire economie.

Engagement beleid beleggingsfondsen

ADP participeert in een beleggingsfonds van BlackRock. In dat geval staan de aandelen op naam van BlackRock en deze vermogensbeheerder voert ook een dialoog (= engagement) met de ondernemingen in dit beleggingsfonds. ADP vindt het belangrijk dat vermogensbeheerders een eigen engagementbeleid hebben en daarover rapporteren. Het engagementbeleid van BlackRock is publiekelijk toegankelijk en valt te lezen op de website van deze vermogensbeheerder.

Climate Action 100+

In aanvulling op bovenstaande engagementprogramma's is ADP aangesloten bij het collectieve engagementprogramma, Climate Action 100+. Climate Action 100+ is een beleggersinitiatief om in gesprek te gaan met de grootste veroorzakers van broeikasgassen. Het initiatief moet zorgen voor minder uitstoot, betere klimaatgerelateerde financiële toelichtingen en een betere governance rond klimaatverandering. In de top 100 bedrijven zitten de grootste wereldwijde emittenten van broeikasgassen. Jaarlijks publiceert Climate Action 100+ de resultaten van het engagementbeleid op haar website.

Transparantie

ADP rapporteert als volgt over het gevoerde beleid:

- ieder kwartaal over de uitoefening van zijn stembeleid
- ieder half jaar over het engagementbeleid
- jaarlijks over alle posities (aandelen of obligaties) in de beleggingsportefeuille.

Belangenconflicten identificeren en oplossen

ADP analyseert periodiek de risico's waaronder het integriteitsrisico met behulp van een systematische analyse van integriteitsrisico's (SIRA). Het integriteitsbeleid is gericht op de beheersing van de integriteitsrisico's. De integriteitsrisicogebieden die ADP heeft gedefinieerd zijn: belangenverstremgeling, witwassen/terrorismedinanciering/sanctiewetgeving, corruptie, (intern of extern) onethisch handelen, (fiscale) fraude en cybercrime.

Het gaat bij integriteitsrisico's niet alleen om het gedrag van (organen van) ADP of de bestuursleden, maar ook om het gedrag van bij ADP betrokken derden. ADP heeft een gedragscode die (onder meer) ingaat op het voorkomen van belangenverstremming. ADP eist van alle leveranciers, dat ze een eigen adequate integriteitsbeleid (inclusief een klokkenluiderregeling en gedragscode) hebben dat voldoet aan de eisen van ADP. Gedragscodes dienen ertoe te leiden dat (potentiële) conflicten opgelost worden.

Verwijzingen

Ahold Delhaize Pensioen – Uitvoering stembeleid:

<https://vds.issgovernance.com/vds#/MTUwMjc3Nw==/nl>

BlackRock - Stewardshipbeleid:

<https://www.blackrock.com/corporate/about-us/investment-stewardship>

BlackRock - Uitvoering stembeleid:

<https://vds.issproxy.com/SearchPage.php?CustomerID=10228>

Climate Action 100+ - Resultaten engagement:

<https://www.climateaction100.org/progress/progress-update/>